

De bescherming die het Gemeenschapsrecht biedt tegen discriminatie op grond van seksuele geaardheid

Iedere discriminatie, met name op grond van geslacht... of seksuele gerichtheid, is verboden.
Handvest van de grondrechten van de EU (artikel 21)

Krachtens artikel 13 van het EG-Verdrag kan de EU wetgeving instellen ter bestrijding van discriminatie op grond van seksuele geaardheid. Op dit moment voorziet de EU-wetgeving alleen in bestrijding van discriminatie op grond van seksuele geaardheid voor zover het gaat om arbeid en beroep. De **Richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep** verbiedt discriminatie met betrekking tot de toegang tot het arbeidsproces, arbeidsomstandigheden in loondienst of als zelfstandige, beroepsopleidingen, alsmede ondersteuning door en lidmaatschap van een werknemers- of werkgeversorganisatie. De lidstaten hadden tot eind 2003 de tijd om de richtlijn, die van toepassing is op zowel de private als de publieke sector, ten uitvoer te leggen.

Achttien lidstaten hebben besloten verder te gaan dan het Gemeenschapsrecht en meer te bieden dan bescherming inzake arbeid en beroep. Lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen wordt bescherming geboden op tal van maatschappelijke terreinen, waaronder onderwijs, sociale bescherming, sociale zekerheid en gezondheidszorg, alsmede toegang tot goederen en diensten, waaronder huisvesting. Minderheden op grond van ras of etnische afstamming genieten deze bredere bescherming al ingevolge de Richtlijn 2000/43/EG inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming.

Wettelijke bescherming in lidstaten van de EU

In acht lidstaten (België, Bulgarije, Duitsland, Spanje, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië en Slowakije) bestrijkt de antidiscriminatiewetgeving op grond van seksuele geaardheid niet alleen arbeid en beroep, maar ook alle andere gebieden die worden gespecificeerd in de Richtlijn inzake gelijke behandeling ongeacht ras of etnische afstamming.

In tien lidstaten (Tsjechië, Ierland, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Nederland, Finland, Zweden, en het Verenigd Koninkrijk) is de antidiscriminatiewetgeving gedeeltelijk uitgebreid en bestrijkt ze meer gebieden dan arbeid en beroep.

In negen lidstaten (Denemarken, Estland, Griekenland, Frankrijk, Italië, Cyprus, Malta en Polen) bestrijkt de antidiscriminatiewetgeving alleen de gebieden die worden vermeld in de Richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep. In Estland, Frankrijk, Griekenland en Polen wordt een uitbreiding van de wetgeving overwogen.

Ondanks deze wettelijke bescherming verkiezen veel lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen hun seksuele gerichtheid of seksuele identiteit te verbergen op de werkvloer, uit angst voor negatieve gevolgen. Degenen die uitkomen voor hun seksuele geaardheid worden vaak uitgesloten van sociale activiteiten, staan bloot aan fysieke en verbale intimidatie en hebben verminderde kansen op de arbeidsmarkt. Op andere gebieden, zoals in het onderwijs en de gezondheidszorg hebben lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen nog steeds te lijden onder discriminatie. Op scholen leiden pesten en schelden dikwijls tot hogere uitval onder lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen. De meeste scholen ontbreekt het aan concrete plannen om vooroordelen te bestrijden. In de gezondheidszorg worden lesbiennes, homoseksuelen en bi- en transseksuelen soms geconfronteerd met een bevooroordeelde houding van medici, wat hen ervan kan weerhouden medische bijstand te vragen.

Instanties voor gelijke behandeling

Instanties voor gelijke behandeling propageren gelijke behandeling, doen onderzoek naar discriminatie en adviseren slachtoffers. Het Gemeenschapsrecht verplicht lidstaten om instanties voor gelijke behandeling in te stellen, maar alleen op het gebied van rassen- of seksuele discriminatie. De Richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep vereist niet dat dergelijke organen zich toeleggen op de bestrijding van discriminatie om andere redenen, waaronder seksuele geaardheid. Niettemin zijn veel lidstaten verder gegaan dan wat het Gemeenschapsrecht vereist en bieden zij LHBT aanvullende bescherming.

Achttien lidstaten (België, Bulgarije, Duitsland, Griekenland, Frankrijk, Ierland, Cyprus, Letland, Litouwen, Luxemburg, Hongarije, Nederland, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Zweden en het Verenigd Koninkrijk) hebben een enkele instantie opgericht die zich bezighoudt met alle vormen van discriminatie. In Zweden was er een specifieke Ombudsman (HomO) voor discriminatie op grond van seksuele geaardheid, die heel goed het vertrouwen van homofobieslachtoffers bleek te kunnen winnen. Zweden en Denemarken neigen op dit moment ook naar de oprichting van een enkele instelling die zich met alle vormen van discriminatie bezig houdt.

Negen lidstaten (Tsjechië, Denemarken, Estland, Spanje, Italië, Malta, Polen, Portugal en Finland) hebben op dit moment geen instantie voor gelijke behandeling die zich bezighoudt met discriminatie op grond van seksuele geaardheid.

EEN GELIJK RECHT OP GELIJKE BEHANDELING

Artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bevat een algemeen verbod op discriminatie op tal van gronden, waaronder seksuele gerichtheid. Het scheidt geen 'rangorde van gronden' waarbij bepaalde vormen van discriminatie aanleiding zouden geven tot meer bescherming dan andere. Mensen hebben een gelijk recht op gelijke behandeling. Dit betekent dat het verbod op discriminatie op grond van seksuele gerichtheid moet worden uitgebreid en niet alleen bescherming moet bieden op het gebied van arbeid en beroep, maar ook wat betreft toegang tot goederen en diensten, zoals het geval is bij personen die worden gediscrimineerd op grond van ras of etnische afstamming.

Deze flyer is gebaseerd op twee verslagen: *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 1 Legal Analysis*, (Homofobie en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit in de lidstaten van de EU: Deel I – Juridische analyse) dat in juni 2008 door het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten (FRA) is uitgebracht en *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 2 The Social Situation*, (Homofobie en discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit in de lidstaten van de EU: Deel II – De maatschappelijke situatie), uitgebracht in maart 2009.

Gelieve op te merken dat volgens het Gemeenschapsrecht, transseksuelen - maar niet noodzakelijkerwijs transgender-transseksuelen - tegen discriminatie op grond van 'seks' worden beschermd binnen de arbeidscontext. Voor een uitleg van de rechten van transgender-personen zie de bijgevoegde publicatie *'Challenges Facing Transgender Persons'* (Uitdagingen voor transseksuelen).

Het volledige verslag is verkrijgbaar op: <http://fra.europa.eu>

Alle publicaties van het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten kunnen gratis via bovenstaande website worden besteld.

Indien u vragen heeft over deze vertaling raadpleeg dan de versie in het Engels, de originele en officiële versie van het document.

Reproductie is toegestaan, behalve voor commerciële doeleinden, mits de bron wordt vermeld.